

نگاهی به دومین دوسالانه تصویرگری نیایش

بازگشت به سنت‌های تصویرگری ایرانی

محسن عبادی*

یکی از مهم‌ترین مباحث و واقعیاتی که در عرصه هنر تصویرگری معاصر با آن روبرو هستیم دغدغه‌های کلی و تاثیرگذاری است که هنر تصویرگری به طور عام و تصویرگری مذهبی بطور خاص با آن روبرو هستند که بدان دست اندازهایی بر سر راه توسعه و رونق هنر تصویرگری و نیز در مسیر رشد و تعالی آن، برای حرکت به سمت آینده‌ای بهتر، از حرکت روان و سیال جریان تصویرگری جلوگیری می‌کنند. اولین دغدغه موجود می‌تواند عدم وجود توافق بر سر گزینش معیارها و الگوهای مشخص در دوره‌ها و مکاتب مختلف تصویرگری باشد.

در مسیر تکامل حرکت هنرمندان نواندیش و جستجوگر، یکی از مهمترین ابزارهای رشد و بالندگی می‌تواند پیروی از ایده‌ها و چارچوب‌های موفق هنر تصویرگری در دوره‌های مختلف باشد. زیرا هر هنرمند فارغ از این که در کدام رشته و سبک هنری به طراحی مسیر حرکت خود برای رسیدن به جایگاه مستقل و مطلوب تلاش می‌کند، بایستی در ابتدا به شناخت کافی و اصولی از حرکت‌های انجام شده گذشته و حال برسد تا بتواند از برآیند آنها و برپایه تجربه‌ای که از نقاط ضعف و قوت گذشتگان و هم‌دوره‌های خود بدست می‌آورد به معماری عالمانه آینده هنری خود بپردازد تا هم از تکرار مکررات پرهیز کرده باشد و هم به عنوان قطعه‌ای از پازل تکامل جریان تاریخی، علمی و هنری شاخه‌ای که در آن فعالیت می‌کند به خوبی بتواند نقش خود را برای ماندگارشدن و مفید واقع شدن در رشد فرهنگی اجتماع خود ایفا کند.

به نظر می‌رسد اگر تصویرگران برجسته و پیشرو بتوانند بر سر ملاکها و ارزشهای یکسانی در عیارسنجی آثار و مکاتب گذشته و

* دبیر اجرایی دومین دوسالانه تصویرگری نیایش

of SID

nd.
Praise
Illustration
biennial

دومین دوسالانه
تصویرگری نیایش

میسر نمی شود، بر کسی پوشیده نیست.

رسیدن به وضعیت مطلوب در این مورد خاص، همت و اشتیاق مضاعف هنرمندان تصویرگری معاصر را می طلبد که فارغ از نگاه اقتصادی و وسوسه های فروش اثر، گرایش به سمت «گیشه» را در هنر تصویرگری به حداقل رسانده و نگاه به هنر ممتاز و جلوه گری ذات هنر و هنرمند را در دوره های مختلف کاری آنان، موجب شود. بدیهی است که نگاه حمایتی و جانبداری مسئولان و متولیان این حوزه به ترویج هنر پرمحتوا و درون نگر، اولاً به فاصله گرفتن اجباری هنرمندان عزیز از خلق آثار و شیوه های مضر و کم ارزش و ثانیاً به بالارفتن میزان درک و حساسیت عموم مخاطبان نسبت به هنر ارزشمند و پرمیاز کمک بسیاری خواهد کرد. واضح است که توجه ویژه به آراء هنرمندان پیشکسوت و مجرب که همچون عناصری بی همتا و بی جایگزین، دلسوزانه و عاشقانه برای ارتقاء و گسترش هنر تصویرگری از هیچ تلاش و التفاتی نسبت به تعالی و اوج گیری هنر اصیل و متمشخص دریغ نمی کنند، می تواند سلامت حرکت هنر تصویرگری را به سمت آینده ای روشن تر و پربارتر تضمین کند.

یکی دیگر از مسایل و معضلات کنونی هنر تصویرگری تمرکزگرایی و محدودیت فعالیت های جدی و کیفی آن در پایتخت می باشد. چنانکه در دو دوره برگزاری دوسالانه تصویرگری نیایش به خوبی نمایان است که هنرمندان و تصویرگران شهرستانی و سایر نقاط کشور عزیزمان نقش پررنگ و ترویجی در اشاعه و گسترش این هنر ارجمند در جای جای خاک ایران اسلامی نداشته اند و این می تواند لطمه بزرگی به جایگاه هنر تصویرگری در حوزه جغرافیایی غیر از پایتخت وارد کند.

این کمبود می تواند ناشی از ضعف آموزشی و عدم حضور کارشناسان و اساتید برجسته هنر تصویرگری در عرصه فعالیت های «کشوری» باشیذ که برای جبران این نقیصه می توان با برنامه ریزی مطلوب و نگاه ترویجی به هنر تصویرگری ایرانی به رونق و اعتلای تصویرگری در سراسر کشور، و با برگزاری دوره های منظم و متناوب تحلیلی و آموزشی و چاپ کتابها و مجموعه هایی که بتواند الگوهای موفق و تکنیک های هنری این رشته را در دسترس علاقه مندان به هنر تصویرگری در سایر نقاط قرارداد، به رفع این کمبود همت گماشت.

اما برگزاری دوسالانه ها و جشنواره های منظم و هدفمند می تواند در مجموع دغدغه های فوق را بطور نسبی و مقطعی تا حدودی رفع کند و در صورت استمرار و پیگیری بر مبنای ارزش های اصولی و علمی، تاثیر مستمر و مداوم و غیر مقطعی در پیشرفت و توسعه هنر تصویرگری ناب و ارزشی داشته باشد.

چرا که در برگزاری دوسالانه تصویرگری نیایش شاهد آن بودیم که هم نقش پیشکسوتان و اساتید پیشرو و

حال به توافق برسند، تکلیف بسیاری از استعدادهای کوشا و جدی برای پرهیز از سرگردانی و اتلاف انرژی آنان در شاخه ها و مکاتب متنوعی که در این حیطه وجود دارد روشن شده و با تمرکز آنان بر حرکت در جهت های مشخص و مطمئن نتیجه بهتری از به کارگیری توانمندی و خرد فردی آنان در بستر حرکت جمعی دیروز، امروز و فردا حاصل خواهد شد.

دیگر دلمشغولی مهمی که در حوزه این هنر به چشم می خورد انزوای تصویرگری با معیارهای هنری و ارزشی و در نتیجه پیش آهنگی تصویرگری بازاریسند و اصطلاحاً ناشرپسند است. همانطور که در مقام مقایسه در هنر هفتم نیز فیلم های پرمحتوا و معناگرا در برابر صف آرای فیلم های گیشه ای در مظلومیت و سکوت نسبی با تنگناهای ناشی از اقتصاد هنر روبرو هستند.

گرایش ناخواسته تصویرگران معاصر به سمت سلیق ناشران می تواند حرکت تصویرگری معناگرا را تحت الشعاع قرار داده و از سرعت ارتقاء کیفیت و ترویج آن بکاهد. به نظر می رسد از میان راهکارهای موجود برای حل این معضل، بهبود ذائقه مخاطبان کتب تصویرگری به سمت تصویرگری با عبارهای فاخر هنری و قالبهای ارزشمند به لحاظ فن و تکنیک و اجزای نفیس و استادانه، بتواند نقش موثری در تغییر وضعیت نامناسب موجود داشته باشد. البته محرز خواهد بود که این اتفاق در کوتاه مدت میسر نیست و نیاز به تعامل مداوم تصویرگر و مخاطب از طریق برگزاری نمایشگاه های تخصصی، چاپ مجموعه ها و کتاب های مختلف در زمینه ترویج تصویرگری ارزشمند و اصیل، ارتباط چهره به چهره هنرمند و مردم در اجتماع و حمایت خاص و مستمر سازمان ها و ارگانهای مرتبط و مسئول دارد.

جدای از موارد فوق وجود یک سندیکای قوی و متمرکز که بتواند در راس چارت سیاستگذاری و پیگیری اجرای پروژه ها و طرح های تخصصی و علمی که توسط نخبگان و هنرمندان مطرح این رشته ارایه می شود، حضوری منسجم داشته باشد بسیار تأثیرگذار به نظر می رسد. انجمن تصویرگری ایران مناسب ترین و شناخته شدن ترین جایگاه را در میان خودی های این رشته دارد و می تواند با جذب حمایت بخش های دولتی و خصوصی و نیز ارتباط گسترده تر با عموم مردم عاملی موفق برای انجام رسالت های هنر تصویرگری در تأمین علائق و نیازهای مخاطبان و علاقه مندان آن باشد.

در زمینه برپایی نمایشگاه های تخصصی و با نگاه صرفاً هنری خلاء بزرگی وجود دارد و حرکت های پراکنده ای که تا کنون انجام شده کافی به نظر نمی رسد. زیرا اهمیت برگزاری این نوع نمایشگاه ها در محک زدن و ارزیابی هنرمندان متعهد و ساعی که جز با دیده شدن کارنامه آن ها و گذر از ذره بین مخاطبان و کارشناسان

مطرح در سیاستگزاری و طراحی اصولی دوسالانه به خوبی رعایت شد و هم حضور چشمگیر و قابل ملاحظه تصویرگران معاصر با آثاری که صرفاً با نگاه به بعد هنری تصویرگری خلق کرده بودند باعث جلب نگاه مخاطبان به نوع هنر پربار و پرمحتوا علی الخصوص در حوزه تصویرگری دینی گردید.

از طرفی برگزاری این دوسالانه تا حدودی باعث شد نقش مثبت و ارزنده ی انجمن تصویرگران ایران بعنوان تنها جایگاه و مامن هنر و هنرمندان تصویرگری نمود بیشتری یافته و توجه و اعتماد هنرمندان و جویندگان این رشته هنری را بیش از پیش به سمت یکپارچگی و حرکت گروهی و نتایج ارزشمند آن سوق دهد.

در برپایی نمایشگاه دوسالانه نیز هدف موسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی محک زدن و ارزشیابی و عیارسنجی هنر تصویرگری مذهبی و دینی معاصر با تاکید بر ویژگی های هنری و زیبایی شناسی هنر دینی بوده است. که امیدواریم با چاپ کتاب دوسالانه که بزودی در دسترس عموم علاقه مندان و مخاطبان این هنر عزیز قرار خواهد گرفت نقش خود را به عنوان یک موسسه ترویجی و ارزشی در توسعه و ترویج هنرها و آموزه های پرمحتوای دینی و اسلامی و بویژه در زمینه گسترش هرچه بیشتر سیره و معارف رضوی ایفا کرده باشیم .

از دیگر برکات برگزاری دوسالانه تصویرگری نیایش می توان به مطلبی اشاره نمود که به زعم کارشناسان زبده و هیات محترم داوران دوسالانه می تواند در صورت استمرار این دوسالانه در سالها و دوره های بعدی یکی از موثرترین و زیربنایی ترین خروجی های دوسالانه در عرصه تصویرگری ایرانی و اسلامی باشد. الگوبرداری غیر مستقیم و آگاهانه تصویرگران در دوسالانه دوم از آثار موفق و شایسته دوره قبل منجر به نگاه خردمندانه هنرمندان تصویرگر به اصول و سنت های تصویرگری ایرانی و توجه بیشتر از پیش به معیارهای دقیق و ارزشی هنر ایرانی و شرقی گردیده و تمرکز آنان را از پرداختن به سبکها و نمادها و نقش مایه ها و شخصیت پردازی های هنر بیگانه، به سوی استفاده از عناصر و المان های تصویرگری ایرانی سوق داده است. به نظر کارشناسان و پیش آهنگان هنر تصویرگری ایرانی، در صورت تداوم و جدیت در برگزاری دوره های بعدی دوسالانه، گرایش ارزنده و معنایی هنرمندان تصویرگری به سنت ها و آرایه های ایرانی و بومی در هنر تصویرگری تقویت شده و کمک موثری به رونق و توسعه هنر تصویرگری ایرانی و اسلامی و رسیدن به جایگاه واقعی و شایسته آن در بلند مدت خواهد نمود و از پرداختن عجولانه و سلیقه ای هنرمندان به سبک های تصویرگری غربی که تناسبی با معیارها و شاخصه های هنر اصیل و ماندگار ندارد جلوگیری کند.

